

بهای طلای سیاه در سرآشویی افتاد

غربی ها در انتظار نفت رقمی

سهراب میهن

افزایش باید و ظرفیت تولید در بازار بالا رود که این موضوع به خواسته سازمان کشورهای صادرکننده نفت بستگی دارد.

در این نگاه هم باز رد پای اتهام به اوپک به وضوح نمایان است. حال آنکه نفت اوپکی ها تنها ۴۰ درصد مصرف جهان را تامین می کند و بر هیچ کارشناسی پوشیده نیست که هم تولید و هم عرضه آن به رفتار غرب وابسته است. غربی که در تکنولوژی تولید و بازار عرضه دست دارد و با هر تاکتیک سیاسی خود اقتصاد جهان را تحت الشعاع قرار می دهد.

شنیدن سخنان رئیس بخش اقتصادی انسیتو نفت فرانسه اما خالی از لطف نیست. وی در خصوص نفت گران می گوید: ((هر چند قیمت نفت از سال ۲۰۰۳ همواره افزایش یافته و افزایش آن در سال ۲۰۰۸ بسیار شدید بود، ولی ما در شوک نفتی قرار نداریم. در فاصله سال ۱۹۷۳ و ۱۹۷۹ ظرف تنها چند هفته شاهد افزایش قیمت نفت بین سه تا پنج دلار بودیم، اما از ابتدای سال ۲۰۰۸ قیمت نفت افزایشی تدریجی داشته است. درست است که قیمت ۱۴۶ دلاری نفت در مقایسه با ۲۰ دلار در سال ۲۰۰۲، شش یا حتی هفت برابر شده، اما این افزایش در مدت پنج سال صورت گرفته است.))

وی ادامه می دهد که: ((افزایش قیمت ها به زمستان سال ۲۰۰۷ برمی گردد. سال های قبل، زمستان معتدل در آمریکا موجب کاهش قیمت نفت در ماه دسامبر می شد، اما در سال ۲۰۰۷ آمریکا زمستانی سرد داشت و در نتیجه قیمت ها

رو نشد اما سازمان بین المللی انرژی همصدا با کاخ سفید انگشت اتهام را رو به سوی اوپک نگاه داشت تا اثبات کند همه معضل بازار جهانی نفت مساله کمبود عرضه نسبت به تقاضاست.

اینک اما بهای نفت کاهشی چشمگیر داشته است کاهشی که شاید نخستین

جرقه اش، گفتگوی نمایندگان گروه موسوم به پنج بعلاوه یک با مقامات ایرانی بر سر پرونده هسته ای بود.

مذاکرات ژنو پیش از آنکه نتیجه ای از آن در رسانه ها منعکس شود توانست بر بازار نفت تاثیر بگذارد از آن روی که تداوم گفتگو میان اروپائیان به همراه فرستاده آمریکا با مقامات دولت جمهوری اسلامی پیش از این سابقه نداشت.

با این همه و جدای از واکنش های مقطعی بازار به دیپلماسی غرب در برابر خاورمیانه، هنوز هم جهان با دارا بودن بیش از یک هزار و دویست و سی و هفت میلیارد بشکه نفت نگران تامین انرژی است.

ژان فرانسوا گروسون رئیس بخش اقتصادی انسیتو نفت فرانسه به تازگی در گفتگویی با یکی از رسانه های این کشور گفته است که: ((این نگرانی وجود دارد که مبادا دچار کمبود نفت خام شویم و در آینده ای نه چندان دور به اوج تولید نفت برسیم. باید میزان عرضه اندکی

سقوط بهای نفت به زیر ۱۲۵ دلار به ازای هر بشکه، سرآشویی تندی بود که نرخ جهانی طلای سیاه در هفته های گذشته طی کرد. نفت در بازارهای بین المللی در حالی از بهایش کاسته شد که چیزی به ثبت رکورد ۱۶۰ دلار را پیش روی نداشت. نفتی که تا همین چندی پیش در گمانه ها امکان رسیدن به یکصد دلار برایش تصور می شد چنان لجام گسیخته به مرز ۱۵۰ دلار رسیده بود که جهان غرب را یکسره در شگفتی فرو برده و موسسه های پژوهشی بسیاری را متوجه پیش بینی هایی دقیق تر کرد. در این میان نزاع همیشگی سازمان کشورهای صادرکننده نفت با آژانس بین المللی انرژی به اوج خود رسید.

کار به جایی کشید که رئیس جمهوری ایالات متحده آمریکا در سفری به عربستان سعودی یکی از مهمترین محور گفتگوهای خود را با امیر سعودی لزوم افزایش تولید قرار داد. اگرچه تقاضای بوش با پاسخ مثبتی رو به

اشغال شده نیز اکنون در خدمت بازار بین‌المللی نفت تولیدی رو به افزایش دارد.

برخی از کارناسان آسیایی بر این باورند که احتساب ذخایر کشف نشده و احتمالی نفت در عراق این کشور را از نظر ذخیره نفتی، به پایه عربستان سعودی و یا حتی بالاتر می‌رساند. از سویی دیگر آمریکا به جایی پا گذاشته است که استخراج نفت اش نسبت به کشورهای نفت خیز دیگر، آسان تر و بنابراین کم خرج تر است.

برآورد شده است که منطقه مجنون عراق روی اقیانوسی از نفت شناور است. کنترل نفت عراق، دستیابی به یکی از پربهارترین گنجینه‌های قرن تصویر شده است. این چنین است که از نگاه استیو پله تیر در کتاب عراق و سیستم جهانی نفت، پس از آنکه صدام تکریتی شرکت‌های نفت‌آگرون موبیل، شورو، بی‌پی و شل را در سال ۱۹۷۳ از عراق اخراج کرد، آمریکا و انگلیس سال‌ها در تکاپوی بازگرداندن آن شرکت‌ها

و کنترل دوباره نفت عراق بودند. وی ادامه می‌دهد که برای آمریکا، کنترل نفت یعنی کنترل اقتصاد و یا حداقل نفوذ در کنترل اقتصاد بین‌المللی است. با این همه اگر چه غرب به هنگام افزایش بهای نفت، تولیدکنندگان نفت به ویژه آنان که در عضویت اوپک اند را مقصر می‌خواند اما حرکات خود نه به عنوان یک مجموعه واحد بلکه مشتمل بر کشورهایی که استراتژی همانندی را دنبال می‌کنند، مهم‌ترین تاثیر را بر معاملات و شرایط آن در بازارهای بین‌المللی

ملل خاورمیانه و دیگران صاحب نفت، بی‌تردید حاکی از برنامه‌هایی طولانی مدت برای دستیابی ارزان به این ذخایر فسیلی است. این چنین است که در یک استراتژی نفتی، امروز صاحب ثروت از سوی مصرف‌کننده محکوم به تولید ناکافی است. ایران نیز با داشتن ۱۳۸ میلیارد بشکه نفت یا چیزی در حدود ۱۹ میلیارد تن نفت، بیش از ۱۱ درصد ذخایر جهانی نفت را به خود اختصاص داده است.

براساس گزارش BP ایران با توجه به میزان تولید سالانه یک میلیارد و ۶۰۰ میلیون بشکه‌ای در سال ۲۰۰۷ لاقلاً تا ۸۶ سال دیگر نفت خواهد داشت و همچنان در جایگاه دوم جهان پس از عربستان سعودی قرار دارد.

از دیگر سوسی در همسایگی ایران، بیانیه‌های وزارت نفت عراق نشان می‌دهد که میزان صادرات نفت این کشور در ماه گذشته میلادی در رقم یک میلیون و ۸۵۰ هزار بشکه در روز تثبیت شد همچنین میزان صادرات نفت عراق از جنوب این کشور، کاستی صادرات نفت عراق در ماه گذشته میلادی به طور متوسط یک میلیون و ۸۵۰ هزار بشکه در روز بود که نسبت به ماه میلادی قبل از آن با صادرات یک میلیون و ۸۴۰ هزار بشکه در روز، افزایش نشان می‌دهد. صادرات نفت عراق در ماه گذشته نیز با ثبت رقم یک میلیون و ۹۹۰ هزار بشکه در روز رکورد بالاترین میزان صادرات نفت عراق را پس

در سطح بالا قرار داشتند. به این ترتیب، افزایش همیشگی تابستانی قیمت‌ها از قیمتی بالاتر از سال‌های قبل آغاز شد. از سوی دیگر، در اوایل سال ۲۰۰۸ هیچ نشانه دلگرم‌کننده‌ای از تاثیر افزایش قیمت‌ها بر میزان تقاضا به چشم نمی‌خورد و همین موضوع موجب افزایش بیشتر قیمت‌ها شد.)) می‌بینیم که این کارشناس اقتصاد انرژی مدافع مصرف‌کنندگان همچنان بر افزایش تقاضا تاکید دارد حال آنکه آمار دیگری وجود دارد که ثابت می‌کند میزان عرضه در بازار از تقاضا پیشی گرفته است. این آمار توسط اوپک منتشر شده است اما گویی چاره‌ای نیست که تناقض میان آمارهای منتشر شده از سوی دو جناح مصرف‌کننده و تولیدکننده را باور داشت.

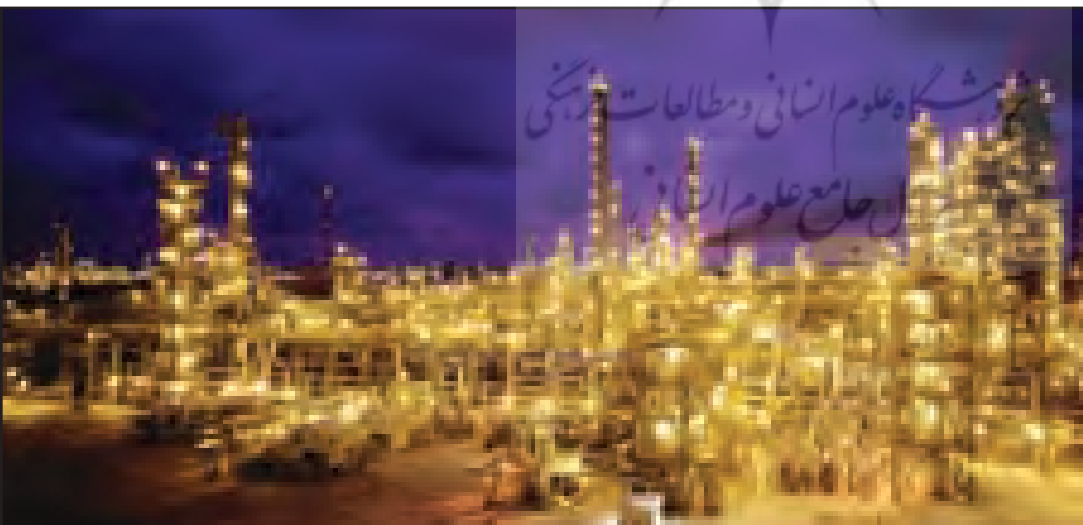
محمد علی خطیبی نماینده جدید دولت جمهوری اسلامی ایران در هیات عامل اوپک، بر این باور است که بازار نفت با اضافه عرضه روبروست. وی در این باره می‌گوید: ((با توجه به تقاضای بالای نفت در زمستان این بشکه‌های اضافی نفت در روزهای پایانی سال مصرف می‌شوند. از سوی دیگر تولید اوپک نیز در حال افزایش است.)) خطیبی اضافه عرضه را حدود یک میلیون و ۳۰۰ هزار بشکه در روز می‌خواند.

چشم‌غرب به دنبال نفت خاورمیانه

چنان که گفتیم ماحصل تازه‌ترین خبر در بازارهای جهانی نفت این است: ((مصرف انرژی در آمریکا، بزرگ‌ترین مصرف‌کننده جهان به دلیل کاهش رشد اقتصادی در این کشور کمتر شده و نشانه‌هایی از کاهش رشد اقتصادی در کشورهای اروپایی نیز به چشم می‌آید. خطر تبدیل طوفان حاره‌ای «ادوارد»

به گردباد و عبور آن از خلیج مکزیک تقریباً به طور کامل از بین رفته و بر این اساس قیمت نفت از رکورد ۱۴۷ دلار و ۲۷ سنت در ماه گذشته نزدیک به ۳۰ دلار سقوط کرده است.))

با این حال بهای نفت همچنان در چشم‌غرب بهای گزاف است. نگاه‌ها به خاورمیانه دوخته شده است و اوپکی‌ها از سوی رسانه‌های غرب زیر فشارند. خاورمیانه‌ای که بیش از ۷۵۵ میلیارد بشکه نفت قابل‌باز یافت را در اختیار دارد و ۶۱ درصد ذخایر جهانی نفت را در بر می‌گیرد اما به نگرانی غرب وقعی نمی‌گذارد. گزارش آمار اوپک شرکت نفت بریتانیا (BP) حاکی از آن است که باروند کنونی تولید در ایران، عراق، کویت، عمان، قطر، عربستان سعودی، سوریه، امارات متحده عربی و یمن لاقلاً ۸۲ سال به طول می‌انجامد تا ذخایر کشف شده کنونی خاورمیانه به پایان عمر خود برسد. پژوهش‌های گسترده غول‌های نفت جهان بر ثروت

نفت به ویژه در لندن و نیویورک دارد. غرب اکنون دلخوش است که تا پایان سال جاری میلادی بهای نفت به زیر ۱۲۰ دلار سقوط کند و در آن سطح تثبیت شود. مصرف‌کنندگان نفت جدای از دو غول تشنه یعنی هند و چین هنوز هم از سطوح قیمتی نفت خشمگین‌اند.

از حمله نظامی سال ۲۰۰۳ ارتش متحد آمریکا و انگلستان به این کشور برجای گذاشت. از یاد نباید برد که افزایش ثبات و امنیت در مناطق شمالی عراق باعث افزایش میزان صادرات نفت خام از ابتدای سال جاری میلادی تاکنون شده است. بنابراین این شواهد حاکی است که عراق